

PROTSEDUURIREEGLID JA SISEKONTROLLIEESKIRI
rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide maandamiseks ja juhtimiseks ning
rahvusvahelise sanktsiooni rakendamiseks
(NÄIDIS ADVOKAADIBÜROODELE)

I osa
Üldpõhimõtted

1. Advokaat, advokaadibüroo pidaja, advokaadibüroo kaudu teenuste osutamisse kaasatud töötaja ja muu isik, kelle tegevuse eest vastutab advokaat või advokaadibüroo pidaja (edaspidi ka kui **advokaat**) korraldab majandus- ja kutsetegevuse selliselt, et see oleks kooskõlas nii rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist kui ka rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamist puudutavate õigusaktidega.

2. Advokaat kohustub majandus- ja kutsetegevuse korraldamisel:

2.1. teadvustama, et advokaadi tegevus võib pakkuda huvi isikutele, kes otsivad võimalusi rahapesuks, terrorismi rahastamiseks või rahvusvahelistest sanktsioonidest kõrvalehoidmiseks, muuhulgas ära kasutades erinevaid teenusepakkujaid;

2.2. arvestama, et teatud valdkondades tegutsemisel on advokaadil seaduses sätestatud kohustused rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel ning rahvusvahelise sanktsiooni täitmisel;

2.3. silmas pidama, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete ja rahvusvahelise sanktsiooni rakendamata jätmise või ebapiisav rakendamine võib lisaks kuritegevuse tõkestamata jätmisele kaasa tuua riikliku sunnimeetmete kohaldamise ja/või karistusõigusliku vastutuse ning olulise varalise ja mainekahju;

2.4. lähtuma arusaamast, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete ning rahvusvahelise sanktsiooni kohane rakendamine teenib ühiskonna põhiväärtusi ja on ühildatavad korrektsel viisil õigusteenuse osutamisega ning need väärtused on kaalukamad, kui üksikust tehingust saadud majanduslik või muu kasu.

II osa
Kohaldamisala

1. Käesolevaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja (edaspidi **eeskiri**) I osa kohaldab advokaat kõigis oma tegevusvaldkondades ning kõigi teenuste ja tehingute suhtes.

2. Vastavalt seadusele on advokaat RahaPTS-i mõistes kohustatud isikuks ning kohaldab eeskirja II-XIII osa järgmistel juhtudel:

- advokaat tegutseb kinnisvara- või finantstehingus kliendi eest ja nimel, seejuures finantstehinguna ning kinnisvaratehinguna tuleb mõista punktides a-e nimetatud tehinguid;

- advokaat nõustab ja/või juhendab tehingu kavandamist või tegemist või osutab muud õigusteenust (välja arvatud kliendi õigusliku olukorra hindamine, kliendi kaitsmine või esindamine kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas kliendi nõustamine menetluse alustamise või vältimise küsimuses), mis on seotud:

- a) kinnisasja, ettevõtte või äriühingu aktsiate või osade ostu või müügiga;
- b) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega;
- c) makse-, hoiu- või väärtpaberikontode avamise või haldamisega;
- d) äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega;
- e) usaldushalduse (*trust*), äriühingu, sihtasutuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse asutamise, tegevuse või juhtimisega.

3. Punkti 2 alapunktides a-e nimetatud tehinguid ja nendega seotud kliendi nõustamist nimetatakse käesolevas eeskirjas edaspidi kui „tehing“ või „tehingu nõustamine“. Abistav näitlik loetelu tehingutest on eeskirja lisa.

4. Konkreetse tehingu ettevalmistamisest tuleb eristada üldregulatiivset nõustamist, mille eesmärgiks on selgitada Eestis kehtivat õiguskeskkonda, mitte konkreetset tehingut ette valmistada.

5. Sõltumata sellest, kas tegemist on tehinguga, kohaldab advokaat eeskirja II-XIII osa, kui advokaat kahtleb või muul moel tuvastab, et temaga ärisuhtes olev või seda kavandav isik on finantssanktsiooni subjekt või tema poolt kavandatav või tehtav tehing või toiming rikub finantssanktsiooni või et selle käigus teostatakse rahapesu või rahastatakse terrorismi.

6. Advokaatur peab oluliseks advokaatide kõrget teadlikkust ning head turupraktikat rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas, samuti rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamisel. Juhtudel, mil käesolevas eeskirjas toodud soovitusel on rangemad seaduses sätestatud nõuetest, ei loo eeskiri siiski advokaadile seadusega võrreldes uusi või täiendavaid kohustusi karistusõiguslikus mõttes.

III osa ***Juhtimiskorraldus***

1. Advokaadibüroo kehtestab rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide maandamiseks ja juhtimiseks ning rahvusvahelise sanktsiooni rakendamiseks protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirja. Advokaadibüroo pidaja tagab nendest tulenevate nõuetest kinnipidamise advokaadibüroos.

2. Advokaadibüroo pidaja määrab protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja täitmise eest vastutava isiku, kelleks on kas advokaadibüroo juhatuse liige, osanik või aktsionär (partner) või vastutav vandeadvokaat.

3. Advokaadibüroo pidaja tagab, et on selgelt määratletud kliendilepingu sõlmimise ning tehingu nõustamise protsessi eest vastutav advokaat (projektijuht või kliendihaldur), kes korraldab kliendilepingu sõlmimisel ja kliendilepingu kehtivuse jooksul käesolevast eeskirjast tulenevate nõuete täitmise, kui kliendileping sõlmitakse tehingu tegemiseks.

4. Kliendilepingu sõlmimise protsessi või tehingu nõustamise eest vastutav advokaat (projektijuht või kliendihaldur) kontrollib hoolsusmeetmete rakendamist enne kliendilepingu sõlmimist ning annab juhiseid reeglite kohaldamiseks. Lisaks hindab iga konkreetse klienditöö osas advokaat hoolsusmeetmete rakendamise vajadust ja ulatust.

5. Advokaadibüroo pidaja tagab advokaadibüroos kehtestatud protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja ajakohasuse.

6. Advokaadibüroo võib soovi korral määrata Rahapesu Andmebüroo (edaspidi **RAB**) kontaktisiku RahaPTS §-s 17 sätestatud korras. Kontaktisik täidab RahaPTS § 17 lg-s 7 nimetatud ülesandeid. Kontaktisiku määramisest tuleb teavitada RAB-i ning advokatuuri.

IV osa ***Riskihinnang ja riskiisu***

1. Riskihinnang

1.1. Advokaadibüroo koostab oma tegevusega kaasnevate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide tuvastamiseks, hindamiseks ning analüüsimiseks riskihinnangu, võttes arvesse vähemalt järgmisi riskikategooriaid:

- a) klientidega seonduv risk;
- b) riikide või geograafiliste piirkondade või jurisdiktsioonidega seonduv risk;
- c) teenuste või tehingutega seonduv risk;
- d) suhtlus-, vahendus- või edastamiskanalitega seotud riskid.

1.2. Riskihinnangu sisu ning selle põhjalikkus sõltub advokaadibüroo suuruselt ning tema äristrateegiast, selle keerukusest, kaasnevatest riskidest (proportsionaalsuse põhimõte), lisaks ka riskiisu suuruselt ning riskide võimaliku realiseerumisega seotud ohtude võimalikust mõjust advokaadibüroo tegevusele. Advokaadibüroo peab tuvastama ja defineerima, milliseid teenuseid kasutades ning mil viisil on võimalik advokaadibürood ära kasutada rahapesuks või terrorismi rahastamiseks.

1.3. Advokaadibüroo määratleb riskijuhtimise mudeli (kompensatsioonimehhanismid) oma tegevusega kaasnevate riskide/ohtude maandamiseks ning selgitab välja jääkriski ja selle suuruse ning mõju, mis avaldub büroole pärast kompensatsioonimehhanismide rakendamist. Kompensatsioonimehhanismide puhul võetakse arvesse tegevusega kaasnevat maksimaalse riski/ohu suurust, st olukorda, kus büroo peaks võtma riske riskiisuga maksimaalselt lubatavas ulatuses. Kompensatsioonimehhanismideks on eelkõige vastava organisatsioonilise lahendi loomine võetavate riskide maandamiseks.

1.4. Advokaadibüroo näitab riskihinnangu dokumendis riskijuhtimise abinõud, millega tuvastatakse mõistliku aja jooksul olulised muutused advokaadibüroo tegevusega seotud riskides.

1.5. Riskihinnangu tulemusel määrab advokaadibüroo kindlaks:

- a) väiksema ja suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga valdkonnad;
- b) riskiisu, sealhulgas advokaadibüroo tegevuse pakutavate teenuste mahu ning ulatuse;

- c) riskijuhtimise mudeli, sealhulgas lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmed, et tuvastatud riske maandada.

1.6. Riskihinnangu koostamisel võtab advokaadibüroo arvesse Eesti rahapesu ja terrorismi rahastamise siseriiklikus riskihinnangus toodut.

1.7. Advokaadibüroo juhatuse dokumenteerib riskihinnangu ja ajakohastab seda regulaarselt (iga 24 kuu möödumisel) või vajadusel sagedamini, kui ilmneb advokaadibüroo tegevust mõjutavaid muid olulisi riskifaktoreid või asjaolusid (näiteks muutunud äristrateegia või riskiisu või uus oluliselt muutunud Eesti rahapesu ja terrorismi rahastamise siseriiklik riskihinnang). Advokatuuri nõudmisel esitab advokaadibüroo riskihinnangu dokumendi advokatuurile.

2. Riskiisu

2.1. Riskiisu kindlaksmääramine tuleb dokumenteerida ning määratleda riskitasemed ja riskitüübid, mida advokaadibüroo on valmis ja võimeline võtma arvestades tema riskijuhtimise ja -kontrolli võimet ning regulatiivseid piiranguid.

2.2. Riskiisu dokumendi sisu ning selle põhjalikkus sõltub advokaadibüroo suurusest ning tema äristrateegiast, selle keerukusest ning sellega kaasnevatest riskidest, samuti võetavate riskide riskitasemest ning sellega kaasnevate riskide võimalikust ohust (proportsionaalsuse põhimõte).

2.3. Riskiisu dokument peab sisaldama vähemalt järgnevat:

- a) riskid, mida advokaadibüroo on valmis oma äritegevuses võtma või mida ta soovib vältida;
- b) millistele tunnustele vastavate isikutega advokaadibüroo soovib ärisuhteid või tehingulist nõustamist vältida ning milliste puhul ta kohaldab tugevdatud hoolsusmeetmeid või muid kompensatsioonimehhanisme riskide maandamiseks.

2.4. Kompensatsioonimehhanismideks on eelkõige vastava organisatsioonilise lahendi loomine võetavate riskide maandamiseks.

2.5. Riskiisu dokumendi koostamisel võtab advokaadibüroo arvesse Eesti rahapesu ja terrorismi rahastamise siseriiklikku riskihinnangut.

2.6. Riskiisu kindlaksmääramine dokumenteeritakse advokaadibüroo juhatuse poolt ning seda ajakohastatakse vastavalt vajadusele (näiteks riskide muutumine, riskiisu muutmine) ja riskihinnangu tulemustele. Advokatuuri nõudmisel esitab advokaadibüroo riskiisu dokumendi advokatuurile.

V osa

Kliendisuhete loomine, isikute ja tegeliku kasusaaja tuvastamine

1. Üldine

1.1. Kui kliendi antava konkreetse ülesande sisuks on tehing käesoleva eeskirja mõistes, kohaldab advokaat hoolsusmeetmeid:

- a) kliendisuhete loomisel;
- b) kliendisuhete väliselt tehingute juhuti tegemisel või vahendamisel, kui tehingu väärtus on vähemalt 15 000 eurot või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, kusjuures tehingu väärtusena võetakse arvesse nii advokaadi poolt saadavat tasu kui ka tehingu enda väärtust;
- c) hoolsusmeetmete kohaldamisel kogutud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuse või tõlevastavuse kahtluse korral;
- d) rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral hoolimata ükskõik millisest seaduses nimetatud mööndusest, erandist või piirsummast.

1.2. Kui kliendi antava konkreetse ülesande sisuks ei ole tehing käesoleva eeskirja mõistes, kohaldab advokaat üldisi kliendilepingu sõlmimise põhimõtteid vastavalt seadustele (sealhulgas AdvS, VÕS) ning advokatuuri ja advokaadibüroo juhenditele.

1.3. Hoolsusmeetmete rakendamisel tuleb lähtuda riskipõhisest lähenemisest. Mida suurem on kliendiga kaasnev risk/oht, seda rohkem peab rakendama meetmeid, et kliendist ja tema riskiprofiilist ning ärisuhte raames tehtavatest üksikutest tehingutest aru saada ning olla kindel, et tegevus on kooskõlas seaduste ja käesoleva eeskirjaga.

1.4. Advokaadil on keelatud luua kliendisuhet või teha tehingut isikuga, kelle kapitalist rohkem kui 10 protsenti moodustavad esitajaaktsiad või esitajaväärtpaberid.

1.5. Advokaat teostab enne kliendilepingu sõlmimist kliendi suhtes negatiivse meediakajastuse analüüsi ja avalike kohtulahendite kontrolli, mille raames hindab, kas seoses kliendi, tema esindaja või tegeliku kasusaajaga on meedias avaldatud teavet, mis viitab seotusele rahapesu, terrorismi rahastamise, sanktsioonide või finantskuritegevusega (näiteks rahapesualane trahv, finantskuriteos süüdimõistetv kohtuotsus, hoiatus, korrupsioon, pettus, kelmus).

1.6. Negatiivse meediakajastuse korral hindab advokaat järgmisi asjaolusid:

- a) informatsiooni allikas ja usaldusväärsus;
- b) informatsiooni vanus (eelkõige tuleks arvesse võtta viimase viie aasta jooksul avaldatud teavet);
- c) kas avaldatud teave puudutab väidet, kahtlust või tõendatud asjaolu;
- d) kliendi parandusmeetmed, mis on tehtud seoses meedias avaldatud negatiivsete asjaoludega (näiteks kui kliendile mõisteti välja trahv või tehti ettekirjutus, kas ta on astunud samme, et rikkumist parandada);
- e) kas teave puudutab ühekordset või korduvat juhtumit;
- f) kas teave mõjutab ärisuhet advokaadibürooga, sealhulgas võttes arvesse muud informatsiooni, mis advokaadibürool on olemas kliendi kohta.

Negatiivne meediakajastus eraldiseisvalt ei tohiks aga tingida õigusteenuse osutamisest keeldumise. Negatiivse meediakajastuse olemasolu ei tohi üheltki isikult võtta õigust kaitseõiguse teostamisele või esindusele kohtuvaidluses.

1.7. Avalike kohtulahendite kontrolli puhul hindab advokaat:

- a) kliendi positsiooni menetluses (kas klient oli hageja/kostja/süüdistatav/kannatanu vms);
- b) võimaliku tsiviil- või karistusõigusliku rikkumise raskust ja valdkonda;
- c) kohtu seisukohti ja/või resolutsiooni kliendi osas;
- d) kas teave mõjutab ärisuhet advokaadibürooga, sealhulgas võttes arvesse muud informatsiooni, mis advokaadibürool on olemas kliendi kohta.

2. Isikute tuvastamine

2.1. Advokaat võib kliendi, juhuti tehingus osaleva isiku ja tegeliku kasusaaja isikusamasust tuvastada ja esitatud teavet kontrollida ärisuhte loomise või tehingu tegemise ajal, kui see on vajalik, et kutsetegevuse tavapärasel käiku mitte katkestada, ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike. Sellisel juhul tuleb viia hoolsusmeetmete kohaldamise lõpule mõistliku aja jooksul pärast esmakontakti ja enne siduvate toimingute tegemist.

2.2. Eelpool punktis nimetatud väike rahapesu ja terrorismi rahastamise risk ei ole samastatav kui kliendi madal riskitase, kuna hoolsusmeetmete rakendamine ei ole kliendi suhtes veel lõpuni viidud. Väikese riski all antud kontekstis tuleb mõista eelkõige, et tehing on tavapärane ja arusaadav ning ei nähtu ilmseid asjaolusid, mis viitaksid suurele riskile.

2.2.1. Füüsiline isik

2.2.1.1 Advokaat tuvastab füüsilisest isikust kliendi isikusamasuse ning asjakohasel juhul kliendi esindajana tegutseva füüsilise isiku isikusamasuse. Isikusamasuse peab tuvastama ja seda kontrollima alati mõistliku aja jooksul enne tehingu tegemise eesmärgil kestvuslepingu sõlmimise toimingutega alustamist või selle sõlmimise ajal. Tehingus osaleva isiku isikusamasus tuleb tuvastada enne tehingu tegemise toimingutega alustamist või tehingu tegemise ajal. Advokaat kontrollib esitatud teavet usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal.

2.2.1.2. Usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teave on näiteks kliendi või tema esindajaga näost-näkku kohtumine, kehtiv digitaalallkirja sertifikaat, andmete kontroll isikut tõendavate ja reisidokumentide avalikust veebiregistrist¹, videokõne kliendiga (või kliendi poolt saadetud näokujutisest tehtud äsjane foto), isikut tõendava dokumendi notariaalne koopia, teise isikut tõendava dokumendi lihtne koopia, või iga muu usaldusväärne ning sõltumatust allikast pärinev teave (nt kontrollmaks või ettemaks selliselt, et esimene makse advokaadibüroole tehakse kliendi nimel avatud kontolt, mis on avatud Euroopa Majanduspiirkonnas registreeritud krediidasutuses või krediidasutuses, mis on registreeritud kolmandas riigis, kui selles riigis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega samaväärsed nõuded või töö-, elu- või õppimiskoha kohta käiv tõend, nimeline kommunaalteenuse arve koduaadressile).

2.2.1.3. Advokaat ei pea kohaldama uuesti füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamist ja kontrollimist, kui tal on sama füüsilise isikuga juba kehtiv kliendisuhe ja sama füüsiline isik soovib sõlmida uut kestvuslepingut tehingu tegemiseks või teha uut tehingut. Ülaltoodu kehtib ka juhul, kui uut kliendisuhet soovib luua füüsiline isik, kelle isikusamasus on tuvastatud ja

¹ Näiteks <https://www.consilium.europa.eu/prado/et/prado-start-page.html>

kontrollitud muu kliendisuhete raames, kus see isik on olnud teise kliendi esindaja. Eeltoodu kehtib eeldusel, et advokaadil ei ole kahtlust uuesti isikusamasuse tuvastamise kohustuse tekkimise hetkel klienti puudutavate andmete (sealhulgas isikusamasuse tuvastamise ja tegeliku kasusaaja tuvastamise käigus kogutud andmete) õigsuses ja kehtivuses.

2.2.1.4. Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamiseks kasutatakse RahaPTS § 21 lg-s 1 nimetatud andmeid ning lg-s 3 nimetatud dokumente. Kui originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib isikusamasuse kontrollimiseks kasutada notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud RahaPTS § 21 lg-s 3 nimetatud dokumenti või muud usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendeid, kasutades sel juhul andmete kontrollimiseks vähemalt kahte erinevat allikat.

2.2.1.5. Kahe erineva allika all peetakse silmas, et informatsiooni saamise andmekandja, koht või meede peavad olema erinevad (st selleks ei saa olla sama andmekandja). Näiteks peetakse kaheks erinevaks allikaks (i) kliendi kehtivat digitaalallkirja sertifikaati ja (ii) kliendi isikut tõendava dokumendi lihtsat koopiat; (i) kliendi kehtivat digitaalallkirja sertifikaati ja (ii) rahvastikuregistri väljavõtet; (i) kliendi kehtivat digitaalallkirja sertifikaati ja (ii) kontrollmakset makseasutusest, ja/või (i) kliendiga näost-näkku kohtumist ja (ii) kehtivat digitaalallkirja sertifikaati.

2.2.1.6. Esinduse puhul peab advokaat lisaks tuvastama ja kontrollima ka esindusõiguse olemasolu ning selle ulatust. Esindaja peab oskama vastata asjakohastele küsimustele esindatava tegevuse asukoha, tegevusalade, käibe ja tehingupartnerite, teiste seotud isikute ja tegelike kasusaajate kohta. Advokaat peab jälgima esindajatele antud esindusõiguse tingimusi ning osutama teenuseid ainult esindusõiguse ulatuses.

2.2.1.7. Näivusvolitus esindusõiguse tuvastamisel TsÜS § 118 lg 2 mõistes on ebapiisav. Kui välisriigi juriidilise isiku esindaja esindusõigus nähtub välisriigi äriregistrist, siis reeglina ei ole vaja kliendi esindajalt volikirja paluda. Kui volituse olemasolu ei ole ilmne², siis küsib advokaat esindajalt esindusõigust tõendavaid dokumente. Muuhulgas on advokaadil RahaPTS § 22 lg 5 järgi õigus nõuda, et esindaja esitaks oma volitusi tõendava notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud dokumendi, mis on legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislepingust ei tulene teisiti.

2.2.1.8. Füüsilise isiku tuvastamisel peab advokaat kahtluse korral tuvastama ka füüsilise isiku tegeliku kasusaaja ehk isiku tegevust kontrolliva ja sellest kasu saava isiku. Kahtlus tegeliku kasusaaja olemasolu kohta võib tekkida eelkõige juhul, kui hoolsusmeetmete rakendamisel tekib kahtlus, et füüsilist isikut on kallutatud ärisuhte loomisele või tehingu tegemisele. Kui advokaat tuvastab, et tehinguid või toiminguid teostatakse tegelikult kolmanda isiku nimel, tuleb rakendada kõiki meetmeid, et tuvastada tegelik kasusaaja ning ärisuhte tegelik eesmärk.

2.2.2. Juriidiline isik

2.2.2.1. Juriidilise isiku isikusamasuse tuvastamiseks kasutatakse RahaPTS § 22 lg-s 1 nimetatud andmeid ning lg-s 3 nimetatud dokumente.

² Näiteks on pöördumine ebaharilik ning tekitab kahtlusi (sh meili-aadressilt, mis ei ole seotud ühingu, kui ühingu tegevuse mastaapsus võimaldab eeldada korporatiivaadressi olemasolu).

2.2.2.2. Kui originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud RahaPTS § 22 lg-s 3 nimetatud dokumenti või muud usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendeid, kasutades sel juhul andmete kontrollimiseks vähemalt kahte erinevat allikat.

2.2.2.3. Kui advokaadil on ligipääs äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või välisriigi asjakohaste registrite andmetele, ei pea RahaPTS § 22 lg-s 3 nimetatud dokumentide esitamist kliendilt nõudma.

2.2.2.4. Advokaat ei pea kohaldama uuesti juriidilise isiku ja tema esindaja ning tegelike kasusaajate isiku tuvastamist ja isikusamasuse kontrollimist, kui tal on sama juriidilise isikuga juba kehtiv kliendisuhe ja sama juriidiline isik soovib sõlmida uut kestvuslepingut või teha uut tehingut. Eeltoodu kehtib eeldusel, et advokaadil ei ole kahtlust uuesti isikusamasuse tuvastamise kohustuse tekkimise hetkel klienti puudutavate andmete (sealhulgas isikusamasuse tuvastamise ja tegeliku kasusaaja tuvastamise käigus kogutud andmete) õigsuses ja kehtivuses.

2.2.3. Riikliku taustaga isikud

2.2.3.1. Tehingu tegemise eesmärgil kliendisuhte loomisel, enne juhuti tehtava tehingu tegemist või siis, kui esineb teatud sündmus, rakendab advokaat meetmeid, et tuvastada, kas klient või juhuti tehtavat tehingut teostada sooviv isik või nende isikute tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik, tema pereliige või lähedane kaastöötaja RahaPTS § 9¹ tähenduses, samuti, kas klient on saanud selliseks isikuks. Vastavalt võimalustele tuleb kontrolli teostada ka kliendiga tehinguid tegevate isikute osas.

2.2.3.2. Juriidilisest isikust kliendi või juhuti tehtavat tehingut tegeva isiku puhul peab seda isikut pidama riikliku taustaga isikuks, kui tema esindaja või tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik või riikliku taustaga isiku pereliige või lähedane kaastöötaja.

2.2.3.3. Riigi omanduses oleva juriidilisest isikust kliendi või juhuti tehtavat tehingut tegeva isiku puhul peab seda isikut pidama riikliku taustaga isikuks, kui riikliku taustaga isik omab ettevõttes olulist ja prominentset funktsiooni ning sellest ettevõtjast omab vähemalt 50%-list osalust riik. Sellise olulise ja prominentse funktsiooni hindamisel tuleb muu hulgas ka hinnata, kas riikliku taustaga isik omab (olulist) volitust riigi varade või rahaliste vahendite, poliitikate või tegevuse üle, kas tal on õigus väljastada litsentse või lubasid, teha erandeid, kas tal on kontroll või mõju riigi või äriühingu kontodele ja rahalistele vahenditele jne.

2.2.3.4. Riikliku taustaga isiku kindlakstegemise kontrollimisel tuleb tugineda:

- a) kliendi poolt antud teabele;
- b) vajadusel teise kohustatud isiku või kolmanda isiku kogutud teabele, andmetele ja dokumentidele vastavalt RahaPTS § 16 ja 24 lg-s 1 sätestatule;
- c) avalikult kättesaadavatele ja eelduslikult usaldusväärsetele allikatele.

2.2.4. Tegelik kasusaaja tuvastamine

2.2.4.1. Juriidilise isiku tegeliku kasusaaja tuvastamine käib astmeliselt, kus iga järgmise astme juurde siirduakse siis, kui eelmise astme puhul ei ole võimalik juriidilise isiku tegelikku kasusaajat määrata.

2.2.4.2. Tegelik kasusaaja tuvastamiseks esitatavad küsimused:

- a) kas juriidilisest isikust kliendil või tehingus osaleval isikul on tuvastatav see füüsiline isik või isikud, kes tegelikult lõplikult kontrollivad juriidilist isikut või omavad selle üle muul moel mõju või kontrolli, olenemata aktsiate, osade, hääleõiguste või omandiõiguse suurusest või selle otsesest või kaudsest iseloomust;
- b) kas on tuvastatav kelle huvides, kasuks või nimel tehing või toiming tehakse;
- c) kas juriidilisest isikust kliendil või tehingus osaleval isikul on füüsiline isik või isikud, kes omavad või kontrollivad juriidilist isikut otsese või kaudse osaluse kaudu. Siinkohal tuleb arvestada ka perekondlikku seost ja lepingulist seost;
- d) kes on see füüsilisest isikust kõrgema juhtorgani liige, kes tuleb määrata tegelikuks kasusaajaks, sest eelmiste küsimuste vastused ei ole võimaldanud advokaadil tegelikku kasusaajat tuvastada.

2.2.4.3. Kõrgema juhtorgani liikme all tuleb mõista isikut, kes:

- a) teeb strateegilisi otsuseid, mis fundamentaalselt mõjutavad äritegevust ja/või -tavasid ja/või äriühingu üldisi (äri)suundi; või selle puudumisel;
- b) teostab igapäevast või regulaarset äriühingu juhtimist.

2.2.4.4. Usaldusfondi, seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse puhul on tegelik kasusaaja:

- a) usaldushalduse või ühenduse looja;
- b) usaldushaldur või usaldusisik;
- c) vara säilimist tagav ja kontrolliv isik, kui selline isik on määratud;
- d) soodustatud isik või kui soodustatud isik või isikud määratakse tulevikus, siis isikute ring, kelle huvides usaldushaldus või isikute ühendus loodi või tegutseb;
- e) muu isik, kes ükskõik millisel moel omab lõplikku kontrolli usaldushalduse või ühenduse vara üle.

2.2.4.5. Advokaat rakendab tuvastatud tegeliku kasusaaja kontrollimiseks meetmeid ning teeb seda ulatuses, mis võimaldab veenduda tegelikus kasusaajas.

2.2.4.6. Tegelik kasusaaja isiku kindlakstegemisel tuleb tugineda:

- a) kliendi poolt antavale teabele;
- b) äriregistri kaudu kättesaadavatele andmetele;
- c) Euroopa Liidu liikmesriigi asjakohasele registreerimistöendile või registri väljavõttele tegelike kasusaajate osas RahaPTS §-is 20 lg 2¹ sätestatud juhul;
- d) vajadusel teise kohustatud isiku või kolmanda isiku kogutud teabele, andmetele ja dokumentidele vastavalt RahaPTS § 16 ja 24 lg-s 1 sätestatule;
- e) võimaluse korral muule avalikult kättesaadavale ja eelduslikult usaldusväärsele teabele.

2.2.4.7. Kui advokaadile saavad tegeliku kasusaaja tuvastamisel teatavaks andmed, mis erinevad RahaPTS § 78 kohaselt avaldatutest, annab advokaat erinevusest mõistliku aja jooksul teada äriregistri pidajale, välja arvatud juhul, kui advokaat peab RahaPTS § 49 lõike 1 kohaselt teavitama RAB-i. Esitatavale teatele lisatakse andmed või dokumendid, millest erinevus nähtub. Äriregistri teavitamine ei ole vajalik, kui äriregistris pole tegeliku kasusaaja infot üldse avaldatud. Advokaadil on õigus kliendilt erisuste osas selgitusi pärida ning klienti nõustada tegeliku kasusaaja määramisele kohalduvate reeglite osas. Juhul kui klient eelneva pinnalt tegeliku kasusaaja andmeid muudab, siis puudub advokaadil teavitamiskohustus.

2.2.4.8. Kui Euroopa Liidu (sealhulgas Eesti) juriidiline isik ei ole tegeliku kasusaaja infot asjakohases registris üldse avaldanud, kuigi juriidilise isiku asutamisriigis on selline register olemas, siis ei loo advokaadibüroo isikuga kliendisuhet, v.a juhul, kui klient kinnitab, et kohustub teabe avaldama (võimalusel kliendisuhet enne teabe avaldamist ei looda, kuid igal juhul ei või tööle asuda enne, kui klient esitab tõendid registreerimise taotluse esitamisest).

VI osa ***Sanktsioonid***

1. Advokaat kohaldab iga kliendiülesande suhtes sanktsioonikontrolli kliendi ja tema teadaoleva esindaja suhtes, sõltumata sellest, kas tegemist on tehinguga.

2. Advokaat on erikohustusega isikuks rahvusvaheliste sanktsioonide tähenduses finantssanktsioonide rakendamisel, kuid tema kohustuseks võib olla ka rakendada muid sanktsioone. Näiteks on advokaatidel keelatud otse või kaudselt osutada õigusabiteenuseid Venemaa valitsusele või Venemaal asutatud juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele tulenevalt Euroopa Nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 Artiklist 5n.

3. Advokaat kontrollib finantssanktsiooni jõustumisel, muutmisel või lõppemisel, kas temaga kliendisuhetes olev või seda kavandav isik (klient, tema esindaja või tegelik kasusaaja) on finantssanktsiooni subjekt. Kui advokaat tuvastab finantssanktsiooni subjekti või et tema poolt kavandatav või tehtav tehing või toiming rikub finantssanktsiooni, kohaldab ta finantssanktsiooni ja teavitab sellest viivitamata RAB-i.

4. Finantssanktsiooni subjekti tuvastamiseks ja finantssanktsiooni kohaldamiseks kohaldab advokaat kliendisuhete loomisel RahaPTS § 20 lõike 1 punktides 1–4 sätestatud hoolsusmeetmeid ning teeb kliendisuhete käigus sama lõike punktis 6 nimetatud ärisuhte seiret, arvestades enda tegevusele ja rahvusvahelisele sanktsioonile omaste riskidega.

5. Kui advokaat kahtleb, kas temaga ärisuhtes olev või seda kavandav isik on finantssanktsiooni subjekt või tema poolt kavandatav või tehtav tehing või toiming rikub finantssanktsiooni, kohaldab ta finantssanktsiooni ja järgmisi hoolsusmeetmeid:

- a) kogub lisateavet selle kohta, kas temaga kliendisuhetes olev või seda kavandav isik on finantssanktsiooni subjekt või kavandatav või tehtav tehing või toiming rikub finantssanktsiooni, ning kontrollib seda lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärineb usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
- b) kogub lisateavet ärisuhte, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta ning kontrollib seda lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärineb usaldusväärsest ja sõltumatust allikast.

6. Usaldusväärsed ja sõltumatud allikad punkti 5 tähenduses on asjakohased kehtivad õigusaktid ning lisaks mh RAB-i kodulehel olev andmebaas, *EU Sanctions map*, ja professionaalsete teenusepakkujate poolt peetavad andmebaasid.

7. Hoosusmeetmeid kohaldatakse ka finantssanktsiooni rikkumise riski või kahtluse korral.

8. Advokaadid võivad vajadusel vahetada teavet RSanS §-s 9 nimetatud õigusaktidest ja muudest advokaadi suhtes siduvatest kokkulepetest tulenevate sanktsioonide kohta. Saadud infot on lubatud kasutada üksnes õigusaktiga kehtestatud kohustuste täitmisel, arvestades kõiki RahaPTS-is sätestatud nõudeid, sealhulgas andmete kogumise, säilitamise ja kaitse reegleid. Kohustatud isikute vaheline teabe edastamise või vahetamise ulatus ja viis lepitakse kokku vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

9. Kui advokaat tuvastab hoosusmeetmete kohaldamise tulemusena finantssanktsiooni subjekti või et tema poolt kavandatav või tehtav tehing või toiming rikub finantssanktsiooni või kui hoosusmeetmete kohaldamisel saadud lisateave ei võimalda seda kindlaks teha, samuti käesoleva finantssanktsiooni rikkumise kahtluse korral, teavitab advokaat sellest ja kohaldatud finantssanktsioonist RAB-i.

10. Advokaat teostab esimesel võimalusel kliendibaasi suhtes täiendava sanktsioonikontrolli, kui saab teatavaks, et Eesti Vabariik, Euroopa Liit ja/või Ühinenud Rahvaste Organisatsioon on vastu võtnud uue sanktsioonipaketi.³

11. Advokaat peab igakordselt kindlaks tegema, kas klient (klient, tema esindaja või tegelik kasusaaja) on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt ning kas konkreetse kliendiülesande puhul on tegemist ülesandega, mille osas on kehtestatud rahvusvahelised sanktsioonid.

12. Sanktsioonidega seotud kontrollid tuleb teostada tuginedes avalikult kättesaadavatele ja eelduslikult usaldusväärsetele allikatele. Usaldusväärseteks allikateks loetakse asjakohaseid kehtivaid õigusakte ja lisaks näiteks nendest ülevaateid visualiseerivaid allikaid, näiteks EU Sanctions Map või RAB-i rahvusvaheliste sanktsioonide lehel.

13. Vastavalt võimalustele tuleb kontrolli teostada ka kliendiga tehinguid tegevate isikute osas.

14. Vajadusel tuleb sanktsiooni rakendamise osas taotleda erandit või luba RSanS § 13 kohaselt. Erandi taotlemine võib vajalikuks osutada näiteks juhtudel, kus kliendiülesande osas ei rakendu RahaPTS § 2 lg 2, kuid klient on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt ning erandit on vaja taotleda õigusteenuse eest tasumise lubamiseks.

³ Juhul kui advokaat ei kasuta kliendibaasi regulaarseks monitoorimiseks või sanktsioonikontrolli teostamiseks professionaalsete teenusepakkujate teenuseid, siis üheks kontrolli teostamise võimaluseks on näiteks kasutada Euroopa Komisjoni kodulehelt kättesaadavat [European Union Consolidated Financial Sanctions List](#) tabelit ja ÜRO kodulehel kättesaadavat [United Nations Security Council Consolidated List](#) tabelit.

VII osa

Hoolsusmeetmete kohaldamine lihtsustatud ja tugevdatud korras

1. Hoolsusmeetmete kohaldamine lihtsustatud korras

1.1. Kliendi, kes teeb käeoleva eeskirja mõistes tehingu, või juhuti tehtavas tehingus osaleva isikuga seotud konkreetsete riskide hindamisel määrab advokaat kliendi või tehingus osaleva isiku riskiprofiili vähemalt skaalal „kõrge riskiga“, „keskmise riskiga“ või „madala riskiga“. Advokaadibüroo sisustab iga riskiastme määramise kriteeriumid oma sisemises juhendis.

1.2. Advokaat rakendab hoolsusmeetmeid lihtsustatud korras, kui kliendi riskiprofiili alusel ja advokaadibüroo riskihinnangule tuginedes on tuvastatud, et kliendi ja tema poolt antud ülesande näol on tegemist tavapärasest madalama rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga. Väiksemat riski iseloomustavad RahaPTS § 34 lg-s 2-3 loetletud asjaolud.

1.3. Advokaat viib alati läbi:

- a) isikusamasuse tuvastamise ja kontrolli;
- b) kliendi esindaja tuvastamise ja kontrolli;
- c) tegeliku kasusaaja tuvastamise ja kontrolli;
- d) kontrolli, kas klient on riikliku taustaga isik.

1.4. RahaPTS § 20 lõike 1 punktide 3–5 lihtsustatud korras rakendamisel võib advokaat valida kohustuse täitmise ulatuse ning selleks kasutatud teabe allika ja andmete usaldusväärsusest ja sõltumatust allikast kontrollimise vajaduse.

1.5. Ärisuhte seiret / kliendisuhete loomist võib lihtsustatud korras kohaldada, kui on tuvastatud väiksemat riski iseloomustav asjaolu ning kui on täidetud vähemalt järgmised tingimused:

- a) kliendi ja tema poolt tehtava tehinguga seotud risk on madal;
- b) kliendiga on sõlmitud kestvusleping;
- c) advokaadile laekuvad ärisuhte raames maksed ainult konto kaudu, mis asub Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, mis on asutatud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid; ja
- d) kliendisuhetes tehtavate tehingute sissetulevate või väljaminevate maksete koguväärtusele on kehtestatud piirmäär. Advokaadibüroo määrab piirmäära kooskõlas büroos koostatud riskihinnanguga

1.6. Lihtsustatud korras hoolsusmeetmeid ei kohaldata korras, kui on tekkinud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus.

2. Hoolsusmeetmete kohaldamine tugevdatud korras

2.1. Advokaat peab kohaldama hoolsusmeetmeid tugevdatud korras, kui ta on tuvastanud, et kliendi ja temaga seotud tegevuse näol on tegemist tavapärasemast kõrgema rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga. Suuremat riski iseloomustavad RahaPTS § 37 lg-s 2-4 loetletud asjaolud.

2.2 Advokaat peab hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisel tavapärasest sagedamini kohaldama kliendisuhete seiret (tihedama intervalliga kui keskmise riskiastmega kliendi puhul), sealhulgas hiljemalt kuus kuud pärast ärisuhete loomist hindama uuesti kliendi riskiprofiili.

2.3. Advokaat kohaldab hoolsusmeetmeid tugevdatud korras alati, kui:

- a) kliendi või tema tehinguga seotud risk on kõrge;
- b) isikusamasuse tuvastamisel või esitatud teabe kontrollimisel on tekkinud kahtlus esitatud andmete tõele vastavuses või dokumentide ehtsuses või tegeliku kasusaaja tuvastamises;
- c) klient, tema esindaja või tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik, tema pereliige või lähedane kaastöötaja, välja arvatud juhul kui riikliku taustaga isik, riikliku taustaga isiku pereliige või riikliku taustaga isiku lähedane kaastöötaja on pärit või tema elu- või asukoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja ühtegi muud kõrgemale riskile viitavat asjaolu ei esine sellise isiku osas;
- d) klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on suure riskiga kolmandas riigis;
- e) klient või tehingus osalev isik on pärit sellisest riigist või territooriumilt või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on riigis või territooriumil, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelduste kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja soovitusetega, või või mis on kantud maksualast koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide Euroopa Liidu loetellu.

2.4. Kui advokaat järeldeb pärast kliendiga seotud teabe analüüsimist, et kliendi risk on kõrge, siis kohaldab advokaat ühte või mitut järgmistest tugevdatud hoolsusmeetmetest, eelkõige lähtuvalt asjaolust, mis kliendi riski kõrgeks on viinud, näiteks:

- a) hangib usaldusväärsest ja sõltumatust allikast täiendavaid dokumente või teavet, et tuvastada kliendi, tema esindaja ja tegeliku kasusaaja isik;
- b) hangib usaldusväärsest ja sõltumatust allikast täiendavaid dokumente või teavet, et tõendada kliendi või tema tegeliku kasusaaja rahaallikat (rahaliste vahendite ja rikkuse allikas ja/või päritolu), näiteks olukorras, kus teenus on seotud tehinguga, mis on iseloomulik tavapärasest oluliselt suurema varandusega isikule, ja kliendi rikkuse päritolu ei ole teada;
- c) hangib usaldusväärsest ja sõltumatust allikast täiendavaid dokumente või teavet, et tõendada tehingus kasutatavate vahendite allikat ja päritolu;
- d) hangib usaldusväärsest ja sõltumatust allikast täiendavaid dokumente või teavet ärisuhete, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta, näiteks kui tegemist on keerukate, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingute ja tehingumustritega, millel ei ole mõistlikku või nähtavat majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulikud;
- e) kontrollib täiendavalt esitatud dokumente;
- f) tagab, et esimene kliendi makse advokaadibüroole õigusabi eest tehakse konto kaudu, mis on avatud kliendi nimel krediidasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärset nõuded;

- g) tagab, et kliendi või tema esindaja suhtes hoolsusmeetmete kohaldamine toimub temaga samas kohas viibides;
- h) hangib ja salvestab kliendi isikut tõendava teabe dokumendilt, mille klient on allkirjastanud digitaalselt turvalise ja Eesti seadustele vastava elektroonilise allkirjaga (näiteks .asice formaadis digitaalselt allkirjastatud kliendileping või tehingu raames kliendi poolt digitaalselt allkirjastatud dokumendid);
- i) tõhustab ärisuhte seiret, suurendades kohaldatavate kontrollimeetmete arvu ja tihedust ning valides tehingute näitajad või tehingumustrid, mida täiendavalt kontrollida;
- j) teostab kliendi suhtes tugevdatud korras ülevaatuse, mis hõlmab endas vastavalt riskidele kliendiandmete kontrolli, kõikide seotud isikute taustakontrolli, avalike andmete põhjal äritegevuse kontrolli, vara päritolu kontrolli ning muude asjaolude kontrolli, mis on riske suurendavad asjaolud;
- k) rakendab täiendavalt muid hoolsusmeetmeid, et adresseerida kõrge riskiga seonduvaid asjaolusid (näiteks nõuab, et klient teeks makseid makseasutusest või e-raha asutusest, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis; saab teenuse osutamiseks advokaadibüroo juhatuse heakskiidu; küsib kliendilt täiendavat infot).

2.5. Kui advokaat järeldeb pärast kliendiga seotud teabe analüüsimist, et klient on riikliku taustaga isik, tema pereliige või lähedane kaastöötaja, siis lisaks punktile 2.4. advokaat:

- a) saab advokaadibüroo juhatusest või vastutavalt vandeadvokaadilt heakskiidu teenuse osutamiseks;
- b) rakendab asjakohaseid meetmeid kasutatava raha ja muu vara päritolu kindlakstegemiseks küsides kliendilt infot rikkuse allika ja/või päritolu kohta ning nende rahaliste vahendite allikat, mida ärisuhtes kasutatakse. Kõhkluse korral kontrollib advokaat infot avalikest andmebaasidest ning muudest avalikest või mitteavalikest andmetest, näiteks kinnistusraamat, maa- vms (vara) registrid, majanduslike huvide deklaratsioonid, äriühingute registrid, samuti kontrollib, millisel makseteenuse pakkujalt kliendilt raha laekub jne; ja
- c) kehtestab täiendavad nõuded nimetatud isikuga loodud ärisuhte seirele.

2.6. Advokaat ei pea punkti 2.5. kohaldama, kui riikliku taustaga isik, tema pereliige või lähedane kaastöötaja:

- a) on pärit või tema elu- või asukoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja
- b) ühtegi muud kõrgemale riskile viitavat asjaolu ei esine sellise isiku osas.

2.7. Kui riikliku taustaga isik ei täida enam talle antud olulisi avalikke ülesandeid, peab advokaat võtma arvesse vähemalt 12 kuu jooksul riske, mis on kõnealuse isikuga jätkuvalt seotud, ning rakendama 2.4. nimetatud meetmeid seni, kuni on kindel, et riikliku taustaga isikutele omaseid riske kõnealuse isiku puhul enam ei esine.

2.8. Ülaltoodud punktides loetletud juhtudel tuleb rakendada täiendavaid hoolsusmeetmeid RahaPTS § 38 lg 2, § 39 lg 1 ja 2 ja § 41 kohaselt.

3. Teise advokaadibüroo andmetele tuginemine

3.1. Advokaat võib tugineda teise advokaadibüroo andmetele, kui:

- a) enne teise advokaadibüroo andmetele tuginemist teeb advokaat teise büroo kinnituse abil kindlaks, et teine advokaadibüroo, kellele tuginetakse, on ise kohustatud täitma ja täidab tegelikkuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid, sealhulgas hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ning on või on valmis olema nõuete täitmise osas riikliku järelevalve all;
- b) advokaat palub vastava advokaadibüroo kinnitust, et advokaadibüroo vastab nimetatud nõuetele ning advokaadibüroo ega ühegi advokaadibüroo töötaja või advokaadi suhtes ei ole kohaldatud rahapesu tõkestamise alaste regulatsioonide rikkumise eest sanktsioone ning advokaadibüroo suhtes ei ole pädeva asutuse poolt tehtud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise regulatsiooniga seonduvaid ettekirjutusi või puudustele viitavaid tähelepanekuid;
- c) advokaat kogub teiselt advokaadibüroolt teabe, et teada saada vähemalt selle, kes on ärisuhet loov või tehingut tegev isik, tema esindaja ja tegelik kasusaaja ning mis on ärisuhte või tehingu eesmärk ja olemus;
- d) advokaat on vastava advokaadibürooga vähemalt e-kirja teel kokku leppinud, et ta saab vajaduse korral viivitamata kätte kõik andmed ja dokumendid, mille puhul tugineti teise isiku kogutud andmetele. Vajadusel palub advokaat teise advokaadibüroo rahapesu tõkestamise ja rahvusvaheliste sanktsioonide valdkonna sise-eeskirja;
- e) advokaat teostab vähetuntud advokaadibüroo suhtes meediaseire.

3.2. Advokaadil on keelatud hoolsusmeetmete kohaldamisel tugineda sellisele teisele advokaadibüroole, mis on asutatud kõrge riskiga kolmandas riigis.

3.3. Kui advokaadibüroo poole pöördub teine advokaadibüroo, siis käsitleb advokaadibüroo rahapesu tõkestamise alaste regulatsioonide perspektiivist kliendina siiski päringu aluseks olevat tegelikku lõppklienti (mitte teist advokaadibürood ennast, kes pöördumise tegi). Kui tegemist on tehingu osas õigusabiteenuse osutamisega, siis koostab advokaat riskihinnangu selle lõpliku tehingu ja tehingu osapoolte osas, mitte pöördumise teinud teise advokaadibüroo suhtes.

3.4. Kui teine advokaadibüroo soovib tugineda advokaadibüroo kogutud andmetele, võib advokaat jagada:

- a) füüsilise ja juriidilise isiku isikusamasuse tuvastamiseks ja esitatud teabe kontrollimiseks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teavet;
- b) tegeliku kasusaaja tuvastamiseks ja tema isikusamasuse kontrollimiseks ning kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollstruktuurist arusaamiseks kogutud teave;
- c) teave, mis on kogutud selleks, et tuvastada, kas isik on riikliku taustaga isik, tema pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik.

VIII osa *Ärisuhte seire*

1. Kliendisuhete jälgimise käigus peab advokaat selle vältel nõustatud tehinguid jälgima selliselt, et veenduda, kas nõustatavad tehingud vastavad kliendi kohta eelnevalt teadaolevale informatsioonile ega ole olemuselt sellised, millel näib puuduvat õiguspärane eesmärk või mis ei ole konkreetsele ärispetsiifikale iseloomulik.

2. Ärisuhte⁴ seiret tuleb teostada ärisuhte kestel pidevalt, kusjuures ärisuhte all mõistetakse käesolevas eeskirjas kliendisuhet, mis on suunatud pideva tehingulise töö nõustamiseks või millest võib eeldada kestvaid tehingulist nõustamist.

3. Ärisuhte seire peab hõlmama vähemalt järgmist:

- a) ärisuhtes tehtud tehingute kontroll, tagamaks, et tehingud on kooskõlas teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist;
- b) hoolsusmeetmete kohaldamisel kogutud asjaomaste dokumentide, andmete või teabe regulaarne ajakohastamine;
- c) tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamine;
- d) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtes tehtavatele tehingutele, kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad kuritegelikule tegevusele, rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukatele, suure väärtusega ja ebataavalistele tehingutele ja tehingumustritele, millel ei ole mõistlikku või nähtavat majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetsele ärispetsiifikale iseloomulik, muu hulgas tuleb välja selgitada nende tehingute olemus, põhjus ja taust, samuti muu teave tehingute sisu mõistmiseks, ning nendele tehingutele suuremat tähelepanu pöörata;
- e) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtele või tehingule, kui klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või RahaPTS § 37 lõikes 4 nimetatud riigist või territooriumilt või tal on nimetatud riigi kodakondsus või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on nimetatud riigis või territooriumil.

4. Ärisuhte seiret ei teostata:

- a) juhuti tehtava tehingu korral. Selle asemel kogub advokaat teavet tehingus kasutatud vara päritolu kohta;
- b) pärast seda, kui tehing on lõppenud (näiteks kui töö on üle antud ja advokaat on teenustasu kätte saanud⁵ või kui kliendisuhe on lõpetatud) ning enne järgneva tehingulise töö vastuvõtmist;
- c) sellise kliendi ülesande korral, mille näol ei ole tegemist tehinguga käesoleva eeskirja mõistes.

⁴ Ärisuhte mõiste ei hõlma igasugust kestva iseloomuga võlaõiguslikku suhet õigusteenuse osutamiseks, mille osutamisel Advokaate ei loeta rahapesu tõkestamise subjektideks (nt esindamine kohtuvaidluses). Ärisuhte mõiste ei hõlma ka suhteid, mille loomisel ei ole põhjust eeldada korduvaid tehinguid.

⁵ Advokaadibüroo võib sulgeda lõppenud tehingulised projektid vastavalt oma sise-eeskirjas määratud tähtajale pärast töö lõpetamist ning lõppenud projektide osas seirekohustus puudub.

5. Kliendiandmete uuendamise sagedus sõltub kliendi riskiklassist ning on määratud iga advokaadibüroo juhendis.

6. Juhul kui on sõlmitud kestvusleping, mille alusel võib advokaat nõustada nii tehingulist kui mittetehingulist tööd, siis puudub seirekohustus ajal, mil tehingulist tööd ei osutata.

IX osa

Riskide kõrvaldamata jätmise tagajärjed

1. Advokaadil on õigus tehingu tegemine edasi lükata, kuni tehingus osalev isik või klient on esitanud hoolsusmeetmete rakendamiseks, seehulgas tehingu objektiks oleva vara päritolu tõendamiseks või ärisuhte seireks, vajalikud dokumendid ja teabe.

2. Kui advokaat ei suuda täita RahaPTS alusel nõutavaid hoolsusmeetmeid, või kui esineb kahtlus, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega, tuleb keelduda kliendilepingu sõlmimisest ja/või kliendilt saadud ülesande täitmisest.

3. Ärisuhte loomine on keelatud ilma kliendilt tema isikut tõendavate andmete esitamise nõudmist või kui on põhjendatud kahtlus, et nendes dokumentides olevad andmed on valed.

4. Kui RahaPTS § 42 lg-s 1-2 sätestatud olukorras on advokaadil kliendiga ärisuhe, loetakse kliendi poolt hoolsusmeetmete rakendamiseks vajaliku teabe või dokumentide andmisest keeldumine oluliseks lepingu rikkumiseks ning advokaadil on kohustus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda ja teavitada kliendiga seoses kahtlasest tehingust RAB-i RahaPTS §-s 49 sätestatud korras. Ärisuhe loetakse lõppenuks ülesütlemisteate esitamisega kliendile, mille järel piirab advokaat teenuse osutamise kliendile täielikult.

5. Advokaat ei kohalda punktides 1-4 sätestatud, kui advokaat on kliendisuhete loomisest, tehingust või tehingu katsest teavitanud RAB-i ja advokaat on saanud konkreetse juhise kliendisuhet, kliendisuhete loomist või tehingu tegemist soovi korral jätkata.

6. Käesolevas osas sätestatud alustel kliendisuhete lõpetamisel tuleb kanda advokaadi valduses olev kliendi vara üksnes kliendi kontole, mis on avatud Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõuded. Erandjuhul võib vara kanda muule kui kliendi kontole, teavitades sellest RAB-i ette vähemalt seitse tööpäeva ette ja tingimusel, et viimane ei kehtesta RahaPTS §-s 57 nimetatud piiranguid.

X osa

Tegevus rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse korral

1. Advokaat ei kohalda käesolevas osas sätestatud, kui advokaadile antud ülesanne on seotud kliendi õigusliku seisundi hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

2. Advokaat teavitab RAB-i:

- a) ärisuhte loomisest või juhuti tehtavast tehingust keeldumise asjaoludest ning ärisuhte erakorralisest ülesütlemisest – viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast seda, kui ärisuhe jääb loomata või tehingu tegemata rahapesu kahtluse tõttu;
- b) tehingu tegemisest või ärisuhte jätkamisest olukorras, kus klient või tehingus osalev isik ei ole esitanud advokaadile nõutud andmeid, kuid tehingu tegemata jätmise oleks võimatu või kui tehingu tegemata jätmise või ärisuhte lõpetamine võib takistada kahtlasest tehingust kasusaajate tabamiseks tehtavaid jõupingutusi – kohe pärast tehingu tegemist või ärisuhte jätkamise otsustamist;
- c) kui advokaat tuvastab kutsetegevuse käigus tegevuse või asjaolud, mille tunnused osutavad kuritegelikust tegevusest saadud tulu kasutamisele, terrorismi rahastamisele või sellega seotud kuritegude toimepanemisele või sellise tegevuse katsele või mille puhul tal on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega – viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist;
- d) igast teatavaks saanud tehingust, kus rahaline kohustus suurusega üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme seotud maksena kuni ühe aasta jooksul – viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist;
- e) kui advokaadil on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, ning tehingu edasilükkamine võib tekitada olulist kahju, selle tegemata jätmise ei ole võimalik või võib takistada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise toimepanija tabamist – pärast tehingu tegemist.

3. Kui RAB-i teavitamise küsimuses otsusele jõudmiseks on vaja lisaanalüüsi, on tegemist „sisemise kõhklusega“, millest RAB-i (veel) teavitama ei pea. Kuni asjaolude analüüsini tuleks advokaadil vältida tehingus olulise edasimineku korraldamist, kui see on hilisemat võimalikku RAB-i menetlust takistamata ja kliendile olulist kahju tekitamata võimalik. Samas on oluline tähele panna, et RAB-i teavitamiskohustuse tekkimiseks ei pea olema täit kindlust, vaid piisab kahtlusest.

4. Kui advokaadil või muul advokaadibüroo töötajal on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, tuleb tehingu või õigusteenuse osutamine edasi lükata kuni RahaPTS § 49 alusel teate esitamiseni. Kui tehingu edasilükkamine võib tekitada olulist kahju, selle tegemata jätmise ei ole võimalik või võib takistada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise toimepanija tabamist, tehakse RAB-iga kooskõlastatult tehing või osutatakse õigusteenus ning pärast seda esitatakse teade RAB-i.

5. Teated RAB-ile kahtlaste tehingute ja klientide kohta ning isikute kohta, kellega ärisuhe jäi loomata rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse tõttu, registreeritakse eraldi dokumentis ning salvestatakse. Siinkohal on oluline eristada potentsiaalseid kliente, kellega ei astutud ärisuhtesse advokaadibüroo riskiisu tõttu: riskiisule mittevastavusest ei ole vaja RAB-i teavitada.

6. Advokaat esitab teate veebivormi või X-tee teenuse kaudu ning lisab asjakohased dokumendid.

7. Advokaat tagab RAB-i teavitamise konfidentsiaalsuse RahaPTS §-s 51 sätestatud ulatuses ja korras ning advokaadibüroost tööandja kohustub täitma RahaPTS §-s 52¹ lg-s 4 sätestatud.

XI osa ***Andmete säilitamine***

1. Advokaat registreerib ja säilitab teabe kõikide toimingute kohta, mida tehti selleks, et tuvastada kliendisuhete ja juhuti tehtava tehingu eesmärk ning olemus. Samuti säilitatakse kõik andmed, mis nende toimingute käigus tuvastati. Advokaat säilitab kliendisuhetega seotud teabe ja dokumendid RahaPTS § 47 sätestatud korras.

2. Advokaadibüroo talletab:

- a) tehingu tegemise kuupäeva või ajavahemiku ja tehingu sisu kirjelduse;
- b) advokaadibüroo algatusel ärisuhte loomisest või juhutehingu tegemisest keeldumise asjaolud, kui keeldutakse rahapesu tõkestamise kaalutlustest lähtuvalt;
- c) kliendi algatusel ärisuhte loomisest või tehingu, sealhulgas juhutehingu tegemisest loobumise asjaolud, kui loobumine on seotud advokaadibüroo poolt hoolsusmeetmete kohaldamisega;
- d) kõik toimingud, mis tehti kliendi tegeliku kasusaaja tuvastamiseks (eelkõige kliendiankeedid ning kogutud teave);
- e) ärisuhte lõpetamise asjaolud seoses hoolsusmeetmete kohaldamise võimatusega;
- f) RahaPTS § 49 kohase teatamiskohustuse aluseks oleva teabe;
- g) seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindajaga või usaldushalduse või usaldusisikuga tehinguid tehes asjaolud, et isik omab sellist staatust, ning registrikaardi väljavõtte registrist või tõendi sellise registri pidajalt, kus juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus on registreeritud.

3. Advokaat tagab, et finantssanktsiooni kontrolli käigus kogutud andmed säilitatakse vähemalt viie aasta jooksul vastava kontrolli teostamisest viisil, mis võimaldab ammendavalt ja viivitamata vastata RAB-i päringutele ja tõendada, et advokaadibüroo on nõuetekohaselt täitnud rahvusvahelise sanktsiooni seadusest tulenevaid nõudeid.

XII osa ***Koolitus***

1. Advokaadibüroo peab tagama reeglitest tulenevate kohustuste täitmise alase koolituse advokaadibüroo töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine või tehingute tegemine. Koolitus peaks toimuma töötaja tööle asumisel, asjakohase regulatsiooni muutmisel ja lisaks regulaarselt (vähemalt kord aastas) või vastavalt vajadusele sagedamini.

2. Advokaadibüroo juhatus tagab, et advokaadibüroo töötajaid informeeritakse rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest, rahvusvahelistest sanktsioonidest ja kohalduvate seaduste nõuetest ning et advokaadibüroos toimuvad regulaarsed koolitused rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamise alal, et arendada töötajate võimet avastada märke ebaharilikest või kahtlastest tehingutest ja viia läbi käesolevas eeskirjas ettenähtud toiminguid.

3. Advokaadibüroo juhatus tagab, et eelmises punktis nimetatud advokaadibüroo töötajate koolitus viiakse läbi vähemalt üks kord 24 kuu jooksul või kui on praktiline vajadus koolitusteks (näiteks kui seaduses, rahvusvahelise sanktsiooni seaduses, pädevate asutuste

praktikas või vastavas kohtupraktikas on toimunud oluline muudatus). Juhatus tagab advokaadibüroo sise-eeskirja tutvustamise uutele advokaadibüroo töötajatele esimesel võimalusel pärast seda kui nimetatud isik tööülesannete täitmist alustab.

4. Koolitusel peab andma muu hulgas teavet reeglites ette nähtud kohustustest, rahvusvaheliste sanktsioonide kontrollist, rahapesu ja terrorismi rahastamise toimepanemise nüüdisaegsetest meetoditest ning sellega kaasnevatest riskidest, isikuandmete kaitse nõuetest, sellest, kuidas ära tunda võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toiminguid, ja juhiseid sellistes olukordades tegutsemiseks.

XIII osa ***Isikuandmete kaitse***

1. Advokaat rakendab RahaPTS-ist tulenevate nõuete kohaldamisel isikuandmete kaitse reegleid, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. RahaPTS-i rakendamisel kogutud isikuandmeid on lubatud töödelda üksnes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil, mida käsitatakse avaliku huvi küsimusena Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) mõistes. Andmeid ei tohi täiendavalt töödelda viisil, mis ei vasta nimetatud eesmärgile.

2. Andmesubjekti õigusi võib piirata isikuandmete suhtes, mida advokaat töötleb koostöö ja infovahetuse raames rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, RahaPTS § 48 lg-s 2¹-2² sätestatud korras.

3. Advokaat esitab uutele klientidele enne nendega kliendisuhte loomist või juhuti tehingu tegemist isikuandmete töötlemist puudutava teabe. Selle teabe hulgas esitatakse üldine teave advokaadi RahaPTS-ist tulenevate kohustuste kohta isikuandmete töötlemisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

**LISA 1. TEHINGU MÕISTE SISUSTAMINE
NÄITLIK LOETELU TEHINGUTEST**

RahaPTS § 2 lõike 2 sõnastus	„TEHING“ AML mõistes	Kommentaariid
1. Finants- või kinnisvaratehingus oma kliendi eest ja nimel tegutsemine	➤ Kõikides all punktides 2 (a) – (e) nimetatud tehingud. Tõlgendus peaks olema FATF sõnastusele lähedane („finants- või kinnisvaratehingud“ on vaid punktides 2 (a) – (e) nimetatud tehingud)	
2. Tehingu kavandamise või tegemise juhendamine, mis on seotud:		
a) kinnisasja, ettevõtte või äriühingu aktsiate või osade ostu või müügiga, näiteks:		
	➤ aktsiate või osade ostu- või müügitehingute nõustamine ➤ ettevõtte võõrandamise või omandamise nõustamine (VÕS §-d 180-185) ➤ kinnisasja ostu- ja müügitehingute nõustamine ➤ fondiosakute, aktsiate või muude finantsinstrumentide pakkumise, võõrandamise või omandamise nõustamine, mis hõlmab eelkõige: • esmakordse või täiendava/teisese väärtpaberite avaliku pakkumise (mh IPO ehk <i>initial public offering</i>) nõustamine • väärtpaberite mitteavaliku pakkumise nõustamine • fondi asutamine • konkreetse ühingu poolt oma aktsiate või osade pakkumine turul	➤ Konkreetse tehingu ettevalmistamisest tuleb eristada abstraktset üldregulatiivset nõustamist (nt kuidas toimub Eestis aktsiate võõrandamine üldiselt, mille eesmärgiks on selgitada Eestis kehtivat õiguskeskkonda). Üldregulatiivne nõustamine ei ole tehing ➤ Tehinguks ei ole kirjeldus, kuidas toimub Eestis kinnisvaratehingu läbiviimine üldiselt või nt millised nõuded rakenduvad muinsuskaitse all olevate kinnisvajade renoveerimisele, seda isegi juhul, kui see puudutab konkreetset kinnisasja. Tehinguks ei ole katastriüksuse jagamine (kui sellega ei kaasne või ei ole seotud kinnisasja jagamine). Samuti ei ole tehingiks servituudi seadmine. ➤ Hõlmatud on konkreetsete väärtpaberite pakkumise nõustamine, fondi asutamine, mitte aga nt. Eestis

RahaPTS § 2 lõike 2 sõnastus	„TEHING“ AML mõistes	Kommentaariid
	➤ ülevõtmispakkumiste nõustamine	kohalduvate fondi asutamise, registreerimise ja pakkumise üldpõhimõtete kirjeldamine ➤ Muude asjaõiguslike tehingute (sh piiratud asjaõigustehingud, aktsiate või osade pantimine) nõustamine ei ole tehing, kuid mainekahju tekkimise vältimiseks soovituslik hooldsusmeetmeid kohaldada
b) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega, näiteks:		
	➤ eri tüüpi fondide asutamine vara haldamiseks (nt eurofondide, alternatiivfondide loomisdokumentatsioon jt) ➤ maksuplaneerimine ja maksu-struktuuride nõustamine: • kui see on seotud konkreetse tehinguga või kui see tingib tehingu tegemise või • kui see puudutab konkreetse isiku või grupi maksuplaneerimist/struktureerimist	➤ Kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega seotud tehinguks ei loeta üldjuhul: 1. maksuõiguse ja maksustamise üldpõhimõtete kirjeldamist; 2. käibemaksukohustuslaseks registreerimise, maksudeklaratsioonide esitamise nõustamist; 3. nõustamist käibe tekkimise ja käibe tekkimise koha küsimustes Maksustamise üldpõhimõtete kirjeldamine ei ole Tehing.
c) makse-, hoiu- või väärtpaberikontode avamise või haldamisega, näiteks:		
	➤ Teise isiku vara hoidmiseks kasutatava konto (<i>sh escrow account</i>) avamise korraldamine ➤ Konkreetse tehinguga kaasneva väärtpaber- ja pangakonto avamise nõustamine ➤ Äriühingu asutamise ja tegevuse käigus eri tüüpi kontode avamine ja nõustamine konkreetse konto avamise tarbeks	➤ Kontode avamise üldpõhimõtete kirjeldamine ei ole tehing ➤ Isiku konkreetseesse pankasse suunamine ei ole tehing, kuid pangast saadavate erinevate küsimustike täitmisega seonduv on tehing

RahaPTS § 2 lõike 2 sõnastus	„TEHING“ AML mõistes	Kommentaariid
d) äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega, näiteks:		
	➤ Äriühingu aktsia- või osakapitali suurendamise ja aktsia- või osakapitali sissemaksete tegemise nõustamine ➤ Fondi emissiooni nõustamine ➤ Vahetusvõlakirjade väljalaskmise ja omandamise nõustamine ➤ Start-up finantseeringute nõustamine ➤ Erinevate laenu teel finantseerimiste nõustamine, sh (re)finantseerimiste, aktsionäride või osanike laenulepingute nõustamine ➤ Esmakordse väärtpaberite avaliku pakkumise (IPO ehk <i>initial public offering</i>), teisese väärtpaberite avaliku pakkumise (SPO ehk <i>secondary public offering</i>) ning väärtpaberite suunatud pakkumise (<i>equity private placement</i>) nõustamine ➤ Virtuaalvääringu esmakordse pakkumise (ICO ehk <i>initial coin offering</i>) jmt tokenite väljastamise nõustamine ➤ Võlakirja emissiooni korraldamise, sh pandikirjade emiteerimise nõustamine ➤ Konkreetse isiku poolt ühisrahastuse vahendusel kapitali kaasamise nõustamine ➤ Vahendite kaasamist hõlmavate muude tehingute nõustamine nt vabatahtliku reservkapitali moodustamiseks või selle suuruse muutmiseks põhikirja muutmine, mis võimaldab omakapitali suurendada	➤ Äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega seotud tehinguks ei ole üldjuhul õigusliku arvamuse (<i>legal opinion</i>) koostamine tehingu kohta, kui advokaat tehingut ennast ei nõusta (sh õiguslik arvamus õigusvõime ja pädevuse kohta (<i>capacity and authority</i>), jõustatavuse (<i>enforceability</i>) ja ISDA`le (International Swaps and Derivatives Association) koostatud õigusarvamused

RahaPTS § 2 lõike 2 sõnastus	„TEHING“ AML mõistes	Kommentaariid
e) usaldushalduse (<i>trust</i>), äriühingu, sihtasutuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse asutamise, tegevuse või juhtimisega, näiteks:		
	➤ Äriühingute ja muude isikute filiaalide ja esinduste asutamise nõustamine ➤ Äriühingute ja muude isikute ühinemise, jagunemise ja ümberkujundamise nõustamine ➤ Äriühingu juhtorgani liikme nimetamiseks/pikendamiseks/tagasikutsumiseks dokumentatsiooni ettevalmistamine, kui nõustatakse isiku suhtes läbiviidavat sobivusmenetlust (<i>fit & proper</i> kontroll) ➤ Loamenetlused, kus juhtorgani liikmete osas on nõutav sobivusmenetlus ➤ Kliendi huvides juriidilise isiku juhtorganisse kuulumine või osaluse hoidmine advokaadi poolt oma nimel või kontrollitava äriühingu kaudu ➤ Pankrotihaldurina tegutsemine ➤ Likvideerijana tegutsemine	Tehinguks ei ole muu hulgas: ➤ Äriühingu nõustamine tervikuna ➤ Nõustamine muu tegevusloa taotlemisel ning asutamiseõiguse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamisel (passporting) ja agendi registreerimisel, kuid mainekahju tekkimise vältimiseks soovituslik võimalusel hooldusmeetmeid kohaldada; ➤ Muude haldusasutuselt taotletavate loamenetluste ja välisinvesteeringute hindamise nõustamine (nt kooli asutamiseks saadavad load, majandustegevuse load), kuid mainekahju tekkimise vältimiseks soovituslik võimalusel hooldusmeetmeid kohaldada; ➤ Äriühingu juhtorgani liikme nimetamiseks, tema ametiaja pikendamiseks või tagasikutsumiseks dokumentatsiooni ettevalmistamine, kus isiku osas ei ole sobivusmenetlus nõutav, kuid mainekahju tekkimise vältimiseks soovituslik hooldusmeetmeid võimalusel kohaldada. ➤ Saneerimine ➤ Konkreetse likvideerimise nõustamine (samaaegselt likvideerijaks olemata) oleks „tehinguks“ vaid siis, kui likvideerimisega kaasneb väljamakse

Lisaks ülaltoodule ei ole RahaPTS § 2 lg 2 mõistes üldjuhul tegemist tehinguga näiteks järgmistel juhtudel:

- Tööõiguslike lepingute analüüsimine ja koostamine
- Töötajate optiooniprogrammide väljatöötamine

- Ärimudeli klassifitseerimine, näiteks kas kliendi tegevus vajab Finantsinspektsiooni või RAB-i luba või registreeringut või milline on toote õiguslik klassifitseering
- Instrumendi/toote õiguslik klassifitseerimine (näiteks kas toode on e-raha tunnustega toode või väärtpaber)
- Tüüpdokumentatsiooni väljatöötamine (mh kasutus- ja muude tüüptingimuste koostamine) ilma ühegi konkreetse tehingu nõustamiseta
- Koondumise kontroll või välisinvesteeringu usaldusväarsuse hindamisel esindamine, kui advokaat koondumise tehingut või välisinvesteeringu aluseks olevat tehingut ennast ei nõusta
- Kui RahaPTS § 2 lg 2 mõistes ei ole üldjuhul tegemist tehinguga (näiteks kaubamärgi registreerimine või võõrandamine, perekonnaõiguslikud küsimused nagu hooldusõigus, elatis, pärimisõigusega seotud küsimused), kuid sõltuvalt asjaoludest muutub klienditöö seaduse mõistes tehinguks, mille puhul on nõutav hooldusmeetmete rakendamine, tuleb hooldusmeetmeid alati rakendada.